

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Університет менеджменту освіти НАПН України
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Запорізький національний університет
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Херсонська академія неперервної освіти

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових статей

Суми – 2026

УДК 378.046-021.68:[37.091.12-051:005.336.2] I-66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 29.05.26 р.)*

Редакційна колегія:

С.М. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент
О. В. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент
І. Я. Жорова – доктор педагогічних наук, професор
О.М. Ключко – кандидат педагогічних наук, доцент
Н. К. Куриш – кандидат педагогічних наук, доцент
С.М. Луценко – кандидат наук з державного управління, доцент
Д.М. Пінчук – кандидат наук з державного управління, старший викладач
О.М. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент
Л.О. Семеновська – доктор педагогічних наук, професор
В. О. Шведун – доктор наук з державного управління, професор

Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2026. 495 с.

У збірнику представлено наукові статті учасників Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України; методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті; роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти; інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах інклюзивної та безбар'єрної освіти; науково-методичний супровід формування та розвитку особистісно-професійної компетентності керівників закладів освіти; компетентнісний підхід у НУШ: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя; безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки; особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення проблем розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти у контексті інноваційного розвитку державних інституцій та українського суспільства.

Наукові статті розміщено в авторській редакції.

Висновки. Запис виконання – це міст між репетиціями та реальним результатом. Сьогодні вільне володіння Adobe Audition та Wondershare Filmora для нас – це не просто навичка, а щоденна професійна мова.

Спільне з учнем подолання страху перед мікрофоном чи камерного «затиску» перетворює технічний запис на глибокий виховний процес. Це вчить дитину тверезо оцінювати свою працю, не боятися помилок і щиро вірити у власні сили. Як результат – на сцену виходить не розгублений початківець, а впевнений артист, здатний гідно презентувати свій талант.

Перспективи подальшої роботи ми бачимо у впровадженні нейромереж для автоматизації обробки звуку та створенні онлайн-тренажерів. Це дозволить учням якісно відпрацьовувати партії вдома, зберігаючи високу вокальну планку.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Київ: ІТЗН НАПН України, 2016.

2. Верем'єв С. О. Основи звукорежисури та роботи в цифрових аудіостанціях (DAW). Житомир, 2020.

3. Гонтаренко Н. Б. Сольний спів: секрети вокальної майстерності. Харків: Фенікс, 2014.

4. Загнітко А. П. Основи мультимедійного монтажу для педагогів мистецьких дисциплін. Миколаїв: Мистецтво, 2021.

5. Комунікат О. В. Психологічна підготовка юного виконавця до виступу та роботи в студії. Київ. Мистецтво та освіта. 2021. № 2. С. 15–19.

6. Adobe Audition User Guide. / URL: <https://helpx.adobe.com/audition>.

7. Wondershare Filmora Video Editing Tutorials / URL: <https://filmora.wondershare.com>.

Сєрих Лариса,
Суми

ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У публікації піднімається питання щодо розвитку предметно-методичної компетентності педагога мистецької освітньої галузі засобами застосування інноваційних технологій розвитку в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.

Ключові слова: компетентності, мистецька компетентність, педагог, інформаційні технології.

Українська освіта крокує шляхом системних реформ, у яких питання вдосконалення її змісту набувають пріоритетного значення. Основними документами, які висвітлюють системні реформи освіти є Державний стандарт базової середньої освіти [2], концепція «Нова українська школа»

[3], професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [4] окреслюють і підкреслюють актуальність та необхідність розвитку предметно-методичної компетентності педагогів у цьому контексті, зокрема мистецької освітньої галузі. Найкращим інструментом впливу на внутрішній світ людини є мистецтво, а мета мистецької освітньої галузі – «цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні» [2, с. 12], тому розгляд проблеми розвитку мистецької компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти засобами сучасних форм, методів і технологій є доцільною, своєчасною й актуальною.

Відомий український методолог і дидакт С. У. Гончаренко писав: «Наукова діяльність спрямована на одержання і застосування нових знань, поділяється за цільовими функціями: документальні наукові дослідження – експериментальна або теоретична наукова діяльність, спрямована на одержання нових знань про основні закономірності будови, функціонування і розвитку людини, суспільства, навколишнього середовища; прикладні наукові дослідження – наукова діяльність, спрямована, переважно, на застосування нових наукових знань для досягнення практичних цілей і розв'язання конкретних завдань; науково-технічна діяльність – діяльність, спрямована на одержання, застосування нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних, гуманітарних та інших проблем, забезпечення функціонування науки, техніки і виробництва як єдиної системи; експериментальні розробки – діяльність, яка ґрунтується на знаннях, набутих у результаті здійснення наукових досліджень або на основі практичного досвіду, і спрямована на збереження життя і здоров'я людини, створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем або методів та їх подальше вдосконалення» [1, с. 234].

Підвищення кваліфікації педагогів мистецької освітньої галузі (МІО) закладів загальної середньої освіти у Сумській області в КЗ СОІППО є прикладною педагогічною діяльністю і здійснюється згідно з угодами про співробітництво і реалізується за такими основними напрямками:

– спільна участь у проведенні науково-дослідних робіт, експериментальних досліджень (під керівництвом завідувачки кафедри теорії і методики змісту освіти Л. Серих здійснюється експериментальне дослідження «Теорія і методика взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні дітей та учнівської молоді»), узагальнення і представлення у наукових виданнях результатів спільної дослідно-експериментальної діяльності (участь педагогів у діяльності лабораторій здоров'язбережувальної та STEM, медіа освіти);

– підвищення професійного рівня педагогічних працівників (фахові, курси за вибором, стажування, супервізії);

- проведення спільних наукових, науково-практичних, науково-методичних, навчальних заходів для педагогів та учнівської молоді (конференції, семінари, вебінари, методичні порадики, колоквиуми, консультпункти, хаби, круглі столи, фасилітовані дискусії, інтерв'ї, журфікси, печатки тощо);

- робота творчих груп із оновлення змісту дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої, позашкільної;

- розроблення навчальних програм, навчально-методичної літератури;

- спільна науково-видавничої діяльність (під керівництвом завідувачки кафедри теорії і методики змісту освіти Л. Серих здійснюється видання часопису кафедри ТМЗО «Науково-методичний Простір», в якому педагоги висвітлюють власні практичні кейси);

- обмін публікаціями від час наукових, науково-методичних заходів тощо.

Освітньої програмою відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [4] передбачено формування та розвиток загальних компетентностей:

ЗК.01. Громадянської, через здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; ревізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, через здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості [4; 5].

Формування та розвиток професійних компетентностей учителя до виконання трудових функцій:

A1. Мовно-комунікативної, через здатність забезпечувати здобуття освіти державною та іноземними мовами; здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти; здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови в професійному колі (для вчителів і викладачів іноземної мови, а також учителів, які здійснюють освітній процес (викладають навчальні предмети) іноземними мовами, здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів.

А2. Предметно-методичної, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

А3. Інформаційно-цифрової, через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічної, через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б.2. Емоційно-етичної, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами в вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, через здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, через здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу суб'єктам освітнього процесу.

В.3. Проектувальної, через здатність проектувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. Прогностичної, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, через здатність аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати процес самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Інноваційної, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. Компетентності навчання впродовж життя, через здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо).

Д.3. Рефлексійної, через здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби [4; 5].

Серед означених компетентностей у Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [4] стрижневими, на наш погляд, є загальна культурна та предметно-методична компетентності, до складу яких належить і мистецька компетентність, найвагомішою за всіх компетентностей є інформаційно-цифрова, в якій через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається) педагог набуває, на наше переконання, результату будь-якого педагогічного зростання, яка характеризує міру включення індивіда в активну діяльність, здатність ефективно розв'язувати конкретну ситуацію, мобілізуючи при цьому знання, уміння, досвід, поведінкові відносини та цінності. На перший план виходить категорія «здатності до дії» як уміння використовувати знання в практичній діяльності.

Основою результативності освітнього процесу МІО відповідно до концепції «Нова українська шкала» [3] є правильна, критеріально виважена оцінка результатів навчання здобувачів освіти. Об'єктивність результатів навчання здобувачів освіти допомагає формувальне оцінювання (ФО) [6; 7], яке здебільшого спирається на інформаційні технології. Наведемо приклади інструментів, методів, вправ із застосуванням інформаційних технологій, які дозволяють здійснити ФО, однаково добре працюють з учнями різної вікової категорії та уможливають професійний розвиток учителя МІО:

- музичне вітання на спільній дошці PADLET (дозволяє взаємодіяти з учасниками освітнього процесу для створення спільнот обміну досвідом використання цифрових технологій) [7, с. 141];
- вправа ФО «Сортування понять» (дозволяє розвивати функційну грамотність у використанні цифрових пристроїв, базового програмного забезпечення, онлайн-сервісів) [7, с. 239];
- рефлексія «Рефлексійна мішень» (застосовуємо правила критичного оцінювання інформації та критерії медіаграмотності, цифрової фінансової грамотності) [7, с.136];
- рефлексія (обираючи архітектурну споруду, яка відповідає вашому настрою або виконуючи вправу «Галявина настрою») (застосовуємо цифрові інструменти для забезпечення емоційного інтелекту, емоційного насичення уроку) [7, с. 232];
- інструмент ФО «Встановити відповідність» (дозволяє вчити дотримуватись академічної доброчесності під час створення й використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів; розрізняти храми різних релігій за архітектурними особливостями та зовнішнім оздобленням) [7, с. 255];
- цифровий застосунок LearningApps «Види декоративно-прикладного мистецтва», «Знайди пару» (розвиває уміння добирати електронні (цифрові) освітні ресурси, оцінювати їхню ефективність для досягнення навчальних цілей) [7, с. 224];
- інструменти ФО «Картка самооцінювання» або «Формула «3-2-1» (дозволяє проводити опитування, самооцінювання, формувати й розвивати вміння аналізувати отриманні знання) [7, с. 265];
- інструмент ФО «Кольоровий код» (дозволяє використовувати безпечно електронне (цифрове) освітнє середовище для організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів можливо) [7, с.224];
- інструмент ФО «Хмара слів» (дозволяє використовувати безпечно електронне (цифрове) освітнє середовище для організації зворотного зв'язку) [7, с. 172];
- робота в парах – «Парашутисти» (надає можливість реалізувати ідеї самостійно або в групі, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використати знання й уміння з інших освітніх галузей) [6, с. 53];
- вікторина «Культурна архітектура» (рис.1) за посиланням: <https://surl.li/owfzvf> (допомагає комунікувати з учасниками освітнього процесу, використовуючи різні електронні (цифрові) засоби й сервіси) [7, с. 165];

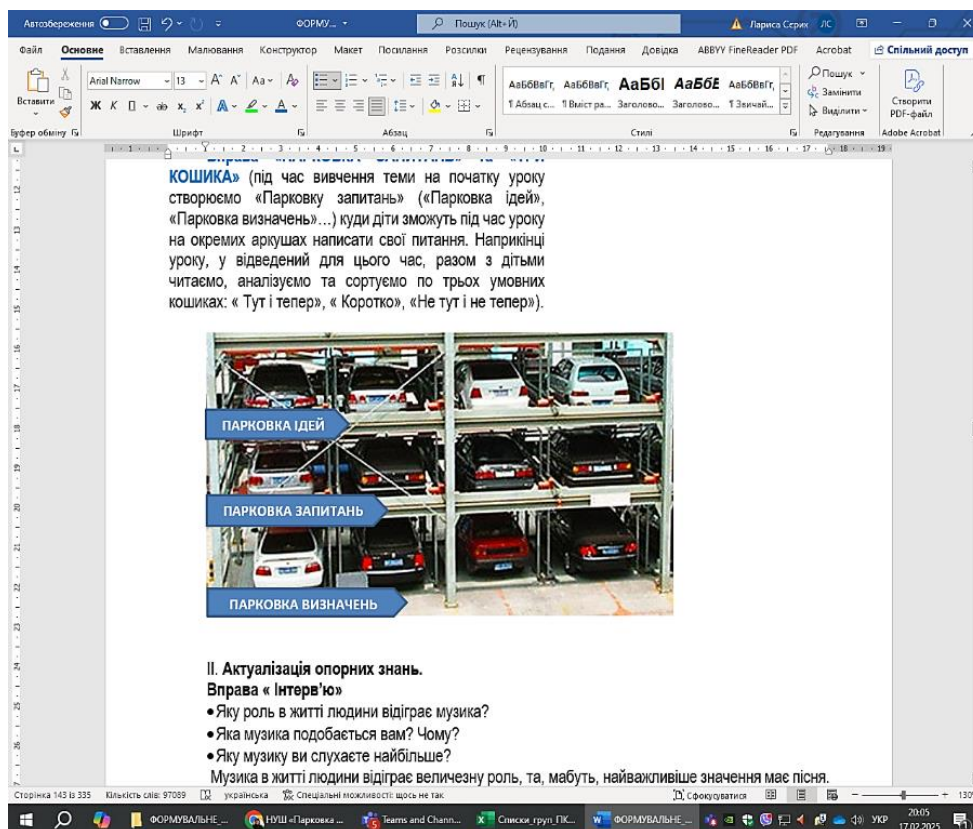

Рис. 1. Застосування вікторини «Культурна архітектура»

Отже, предметно-методична компетентність педагога мистецької освітньої галузі в умовах застосування інформаційних технологій є сформованим маркером розвинених здатностей, усвідомлень, ставлень, умінь організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо); конструювати та реалізувати сучасні програми навчання здобувачів загальної середньої освіти з використанням різноманітних методів, форм і технологій; діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення здобувача освіти як вихованця, особистості, громадянина, патріота, новатора.

Список використаних джерел

1. Гончаренко, С. У. Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. 308 с.
2. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
3. Концепція «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14. 12. 2016 № 988-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR160988?an=2>
4. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» / наказ МОН України від 29 .08. 2024 № 1225.
5. Розвиток професійної компетентності педагога мистецьких дисциплін в умовах Нової української школи засобами інноваційних методик: навчально-

тематичний план для викладачів, учителів мистецьких дисциплін, керівників гуртків / Укладач Л.В. Серих. Суми: РВВ КЗ СОІППО. 2024. 12 с.

6. Формувальне оцінювання мистецької освітньої галузі НУШ: адаптаційний цикл: методичний посібник / за заг. ред. Л.В. Серих; КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра теорії і методики змісту освіти. Суми: НВВ КЗ СОІППО. 2023. 101 с.

7. Формувальне оцінювання навчальних досягнень з мистецтва НУШ: другий цикл базової середньої освіти: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л.В. Серих, к. пед. наук, доцента, завідувачки кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Суми: НВВ КЗ СОІППО. 2024. 323 с.

**Спаська Людмила,
Конотоп**

ДОДАТКИ GOOGLE НА ДОПОМОГУ ВИХОВАТЕЛЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Автор піднімає питання щодо можливостей використання додатків Google у професійній діяльності вихователів закладів дошкільної освіти, а саме, для оптимізації методичної роботи, планування освітнього процесу, створення наочних матеріалів та в роботі з батьками вихованців. Розглянуто практичні аспекти підвищення цифрової компетентності вихователів для безпечного та ефективного використання додатків.

Ключові слова: додатки Google, Meet, Classroom, Forms, Slide, Docs, Keep, Gmail, освітній простір, інтерактивний, цифровізація, акаунт.

Постановка проблеми. Глобальна цифровізація суспільства та входження України до єдиного світового освітнього середовища зумовлюють необхідність активного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічну практику. Вимоги до якості надання освітніх послуг постійно змінюються, і сучасна освіта повинна своєчасно реагувати на ці зміни. Стрімкий розвиток інформаційних сфер вимагає від вихователів закладу дошкільної освіти опанування нових цифрових інструментів, що стають фундаментом для підвищення якості дошкільної освіти. Зокрема, особливої уваги набуває використання додатків Google, які виступають для педагогів потужним інструментом щодо покращення якості навчання дітей та дозволяють вибудувати чітку структуру управління робочими процесами в освітній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням використання цифрових інструментів та мобільних додатків у роботі педагогів займається низка зарубіжних та вітчизняних науковців. Доктор Хелен Кроптон - міжнародний експерт у галузі освітніх технологій, професорка університету Олд Домініон (США) та виконавча директорка Дослідницького інституту